

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ศาลประจำรัฐเมือง Landshut ประเทศเยอรมนีได้ออกคำสั่งอายัดเครื่องบินโบอิง ๗๓๗ ซึ่งจอดอยู่ที่สนามบินกรุงมิวนิก โดยศาลดังกล่าวกำหนดเงื่อนไขการถอนอายัดเป็นเงินจำนวน ๒๐ ล้านยูโร (ประมาณ ๔๐๐ ล้านบาท) คดีนี้สืบเนื่องมาจากการที่บริษัทก่อสร้างสัญชาติเยอรมัน Walter Bau AG ซึ่งถือหุ้นประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ในบริษัท คอนเมืองโทลเวย์ ซึ่งรับสัมปทานก่อสร้างทางด่วนพิเศษ สาย ดินแดง - คอนเมือง - รังสิต - บางปะอิน ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘ บริษัทดังกล่าวได้ยื่นข้อเรียกร้องกับประเทศไทยต่ออนุญาโตตุลาการพาณิชย์ระหว่างประเทศที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ภายใต้กฎเกณฑ์อนุญาโตตุลาการของสหประชาชาติ และในที่สุดหลังจากต่อสู้คดียืดเยื้อมาเป็นเวลา ๔ ปี คณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าวได้ชี้ขาดให้ประเทศไทยชดเชยค่าเสียหายให้กับ บริษัท Walter Bau AG (WB) เป็นเงินจำนวน ๒๕ ล้านยูโร บวกดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ประมาณ ๑๒๐๐ ล้านบาท)

นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ประเทศไทยตกเป็นฝ่ายพ่ายแพ้คดีต่อบริษัทเอกชนต่างชาติ และถูกบังคับคดีกับทรัพย์สินโดยศาลภายใน (Domestic Court) ของรัฐอื่น ทั้งนี้ถือเป็นคนละกรณีกับคดีประสาทพระวิหารที่ศาลโลก (International of Court of Justice) ตัดสินให้ประเทศไทยต้องส่งมอบประสาทพระวิหารให้แก่ประเทศกัมพูชา

วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

เพื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อสรุปและการวางยุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้

๑. การก่อกวนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของรัฐกับนิติบุคคลเอกชนที่เกี่ยวกับการทำสัญญา

๒. ข้อกำหนดอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ

๓. สภาพบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศเมื่อหน่วยงานของรัฐ (State Agency) ถูกเรียกร้องค่าเสียหาย โดยมีทรัพย์สินของประเทศไทย (State - Thailand) อยู่ในข่ายเสี่ยงถูกยึดเป็นประกันหรือถูกบังคับคดี

ขอบเขตการวิจัย

๑. มติเรื่องเนื้อหาจะศึกษาขอบเขตอำนาจของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ที่ชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเอกชน

๒. มติเฉพาะกรณี การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ กรณีคดี “Walter Bua” กับประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมเอกสาร เช่น คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ อนุสัญญา สนธิสัญญา และ Documentary Research

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

๑. โครงสร้างทางกฎหมายระหว่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากแล้ว

๒. การเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) โลกยุคไร้พรมแดนทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับการที่ทรัพย์สินเชิงพาณิชย์ (Commercial Asset) ของรัฐ เช่น พันธบัตร (Bond) อาคาร เครื่องบินพาณิชย์ (Commercial Aircraft) ฯลฯ อาจถูกยึดอายัดโดยศาลภายใน (Domestic Court) ของรัฐอื่น

๓. ประเทศไทยจำเป็นต้องมีมาตรการที่จะปกป้องทรัพย์สินของรัฐในรูปแบบต่าง ๆ กำหนดยุทธวิธีในการต่อสู้ชั้นอนุญาโตตุลาการ การพิจารณาทบทวนเงื่อนไขในอนุสัญญา สนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีเกี่ยวกับการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

คำจำกัดความ

รัฐ	หมายถึง ประเทศ บุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ
หน่วยงานของรัฐ	หมายถึง บุคคลตามกฎหมายภายใน กระทรวง ทบวง กรม
อนุญาโตตุลาการ	หมายถึง คณะบุคคลที่ระงับข้อพิพาททางพาณิชย์ระหว่างคู่สัญญา
ทรัพย์สินเชิงพาณิชย์ของรัฐ	หมายถึง ทรัพย์สินของรัฐที่ใช้ในเชิงพาณิชย์โดยไม่มีการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือทรัพย์สิน เช่น พันธบัตร อาคารที่พักอาศัย ทรัพย์สินของรัฐ